

Till
Fullmäktige i Älvsbyns kommun
Org nr 212000-2734

Revisionsberättelse för år 2019

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnd och genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i kommunens företag.

Styrelse och nämnd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnd i Älvsbyns kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt delvis tillfredsställande sätt. Bedömningen är dock att god ekonomisk hushållning inte uppnås i det finansiella perspektivet då årets resultat visar på ett stort underskott. Revisionen ser allvarligt på den ekonomiska situationen och kommer att noggrant följa utvecklingen.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll delvis har varit tillräcklig.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet delvis är förenligt med de av fullmäktige fastställda finansiella målen men att god ekonomisk hushållning inte uppnås.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet avseende verksamhetsmålen delvis är förenligt med fullmäktiges verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelsen och nämnden samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att kommunens årsredovisning för 2019 fastställs.

Vi återoppar i övrigt bifogade redogörelse och rapporter.

Älvsbyn den 6 april 2020

Bo Johansson
Ordförande

Maria Öhman
Vice ordförande

Robert Lidström

Birgitta Strömgren

Kjell-Åke Larsson

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

1. Revisorernas redogörelse
2. Förteckning över de sakkunnigas rapporter
3. Grundläggande granskning 2019
4. Granskning av fastighetsunderhåll
5. Granskningsrapport Älvsbyns Kommunföretag AB
6. Granskningsrapport Älvsbyns Energi AB
7. Granskningsrapport Älvsbyns Fastigheter AB
8. Revisionsberättelse Älvsbyns Kommunföretag AB
9. Revisionsberättelse Älvsbyns Energi AB
10. Revisionsberättelse Älvsbyns Fastigheter AB

Till
Fullmäktige i Älvsbyns kommun

Revisorernas redogörelse 2019

Revisionens inriktning och omfattning

För att ge underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning har vi granskat all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelser verksamhetsområden och då prövat om:

- verksamheten sköts ändamålsenligt
- verksamheten ur ekonomisk synvinkel sköts tillfredsställande
- räkenskaperna är rättvisande
- den interna kontrollen är tillräcklig

Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet.

Förutom ordinarie revisionssammanträden har vi haft möten med kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden, kommunfullmäktiges presidium samt deltagit i utbildningar och erfarenhetsutbyten med andra revisorer.

Revisorerna har vid granskningen biträttats av KPMG AB.

I kommunallagen uttalas att all verksamhet ska granskas årligen. I den årliga granskningen ingår att följa verksamheten löpande under året genom att ta del av grundläggande dokument och det löpande flödet av ärenden och beslut. Revisorerna genomför även möten med styrelse och nämnd för att, i dialog med ledamöterna, diskutera styrelsens/nämndens arbete med styrning, uppföljning och kontroll. Den övergripande granskningen är ett väsentligt underlag för revisorernas ansvarsprövning. Under 2019 har frågor med koppling till nämndernas ansvar enligt kommunallagen samt olika nämndspecifika frågor och iakttagelser diskuterats vid mötena. Revisorerna har även träffat kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden, barn- och fritidsutskottet, personalutskottet samt arbets- och omsorgsutskottet.

Lekmannarevisionen i de kommunala bolagen har, i likhet med den övergripande granskningen av nämnderna, genomförts med inriktning på granskning av bolagens styrning, uppföljning och kontroll. Under 2019 har revisorerna träffat styrelse och VD för Älvsbyns Energi AB, styrelseordföranden och VD i Älvsbyns Kommunföretag AB och Älvsbyns Fastigheter AB för att bl.a. diskutera frågor om ägarstyrning.

Förutom den övergripande granskningen har följande fördjupade granskning genomförts:

- Granskning av äldreomsorgen
- Granskning av fastighetsunderhåll

Delårsbokslut, delårsrapport, årsbokslut samt årsredovisning har granskats med syfte att bedöma om delårsrapport/årsredovisning har upprättats i enlighet med externa och interna krav, om resultatet i delårsrapport/årsredovisning är förenligt med de mål fullmäktige fastställt samt om delårsrapport/årsredovisning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och resultat för perioden.

Sammanfattning av resultatet från 2019 års granskning

Nedan sammanfattas resultatet från 2019 års granskning. Vid granskningen framkomna iakttagelser och synpunkter har delgetts kommunfullmäktiges presidium, partiernas gruppledare, kommunstyrelsen, berörda nämnder samt kommunchefen.

Granskning av äldreomsorgen

På uppdrag av Älvsbyns kommuns revisorer har KPMG genomfört en granskning av kommunens äldreomsorg och dess ändamålsenlighet inom verksamhetsområdet särskilt boende.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att Älvsbyns kommun till viss del bedriver en ändamålsenlig äldreomsorg. Dock anser vi bland annat om resurserna skulle fördelades utifrån brukarnas vårdtyngd kunde medarbetarnas arbetsmiljö förbättras och därmed sjuktalen troligtvis förbättras.

Vi ser positivt på att det i Älvsbyns kommun genomförs medarbetarundersökningar med frekventa intervall. Respektive avdelning har arbetat med att vidta åtgärder utifrån resultatet i medarbetarundersökningen. Att avdelningarna/enheterna vidtar åtgärder utifrån utfallet i undersökningen anser vi är mycket bra. Däremot har det på en övergripande nivå inte tagits ett gemensamt grepp om resultatet på medarbetarundersökningen i form av att exempelvis peka ut områden som förvaltningen anser är viktiga att arbeta förvaltningsövergripande med.

Sjukfrånvaro medför stora kostnader och lidande för medarbetare och kommun. Vår bedömning är att chefernas förutsättningar att kunna arbeta mer frekvent, direkt och aktivt med sjukfrånvaro och rehabilitering skulle öka genom att införa ett sjukfrånvaro- och rehabiliteringsverktyg.

Tillgången till vikarier är inte tillfredsställande. Det sker omfördelning av personal vid frånvaro, i möjligaste mån hjälps medarbetarna åt mellan avdelningarna vid frånvaro. När vikarier saknas kan ordinarie medarbetare arbeta dubbla skift eller byta ledig helg/dag eftersom det inte går att få tag i vikarier.

Älvsbyns kommun använder sig inte av någon resursfördelningsmodell för att fördela resurser inom särskilda boendets verksamhetsområde. Vissa avdelningar är tunga att arbeta på medan andra upplevs ”lättare”, detta fluktuerar dock över tid. Då det varierar från brukare till brukare samt från avdelning till avdelning hur stora omvårdnadsbehov brukaren/avdelningen har rekommenderar vi att se över möjligheterna att införa en modell där resurserna fördelas utifrån vårdtyngden på brukarna.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- utifrån resultat från medarbetarundersökningen pekar ut de områden som förvaltningen anser är viktiga att förbättra och arbeta vidare med.
- implementera ett sjukfrånvaro- och rehabiliteringsverktyg.
- se över möjligheterna att införa en modell där resurserna fördelas utifrån vårdtyngden på brukarna.

Granskning av fastighetsunderhåll

På uppdrag av Älvsbyns kommuns revisorer har KPMG genomfört en granskning av rutinerna kring kommunens arbete med fastighetsunderhåll. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens rutiner kring identifiering, prioritering och genomförande av fastighetsunderhåll säkerställer ett bestående värde på kommunens anläggningar.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunens rutiner kring identifiering, prioritering och genomförande av fastighetsunderhåll endast till viss del säkerställer ett bestående värde på kommunens anläggningar. Vi anser att det finns förbättringsområden som kan underlätta arbetet.

Det finns styrdokument som fastställer fastighetsbolagets uppdrag men vi har inte kunnat finna att kommunen har någon samlad strategisk fastighetsplanering beslutad på politisk nivå. Däremot finns i skrivande stund tre politiska ärenden som innehåller förslag på åtgärder som i förlängningen medför en minskning av lokalbeståndet. Detta indikerar att det pågår ett strategiskt arbete gällande lokalanvändningen i kommunen. Vi rekommenderar dock att kommunstyrelsen arbetar fram ett styrande dokument, som förankras politiskt, och som beskriver och tydliggör kommunens strategiska arbete gällande användningen av kommunens lokaler.

Vi kan genom granskningen konstatera att uppdragsersättningen för 2019 varit låg i förhållande till verksamhetens omfattning då förlusttäckning på ca 3 mkr lämnats för året. Enligt företrädare för fastighetsbolaget räcker uppdragsersättningen endast till reparationer men inte till något underhåll. Vår bedömning är att det bör finnas utrymme så att mindre löpande underhåll kan genomföras inom ramen för uppdragsersättningen och inte belasta investeringsbudgeten.

Vi har konstaterat att erhållen investeringsbudget inte når upp till nivån på äskade medel. De finns antydning till risk- och konsekvensbeskrivningar i underlagen som lämnas till budgetberedningen men vi rekommenderar att dessa utvecklas. Tydliga och utförliga risk- och konsekvensbeskrivningar påvisar behovet att tillföra medel för fastighetsunderhåll. Vi har också konstaterat att Älvsbyns kommun avviker från RKR:s rekommendation om Materiella anläggningstillgångar i det avseende som handlar om komponentavskrivning. Då Älvsbyns kommun inte har haft så omfattande investeringsvolymerna har effekten av att inte fullt ut tillämpa rekommendationen påverkat tidigare års resultat marginellt.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att;

- arbeta fram ett styrande dokument, som förankras politiskt, som beskriver och tydliggör kommunens strategiska arbete gällande användningen av kommunens lokaler.
- arbeta fram skriftliga rutiner/anvisningar över hur arbetet med att beräkna och bedöma underhållsbehovet ska ske.
- utveckla och förtydliga de risk- och konsekvensbeskrivningar som lämnas till budgetberedningen i samband med det årliga budgetarbetet.
- säkerställa att rekommendation R4, materiella anläggningstillgångar, efterlevs i alla framtida investeringar samt att komponentindelning med hjälp av schabloner genomförs på äldre större investeringar i de fall det finns några som inte fullt ut är avskrivna redan.

Grundläggande granskning av styrelse och nämnd

I likhet med de senaste åren har revisorerna träffat kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden, överförmyndarnämnden samt gemensamma servicenämnden för dialog kring bl a styrning och uppföljning av verksamheten, det ekonomiska läget och intern kontroll. Frågor i enkätform skickades ut i förväg och diskuterades vid mötena. E-nämnden har endast kontaktats digitalt.

Revisionen lämnar därefter följande rekommendationer:

- Kommunstyrelsen bör se över samt tydliggöra utskottens roll och ansvar.
- I samband med konstaterade och/eller befarade underskott så bör kommunstyrelsen vara mer aktiv i och fatta tydligt beslut gällande åtgärder för en ekonomi i balans samt vara tydligare gällande uppföljning av dessa.
- Kommunstyrelsen bör utarbeta rutiner som säkerställer att internkontrollplaner årligen arbetas fram och följs upp för all verksamhet.
- Vår sammanfattande bedömning över servicenämnden är att det saknas samordning och att nämnden inte hanteras på ett tillfredsställande sätt. Servicenämnden bör strukturera och styra upp nämndens verksamhet på ett tydligare sätt samt genomföra risk- och väsentlighetsanalys och därefter upprätta internkontrollplan.
- Då det i e-nämnden saknas risk- och väsentlighetsanalys, internkontrollplan och uppföljning uppmanar vi e-nämnden att omgående ta fram och besluta om dessa dokument.

Lekmannarevision i de kommunala bolagen

Lekmannarevisionen i de kommunala bolagen har genomförts med inriktning på granskning av bolagens styrning, uppföljning och kontroll. Under 2019 har revisorerna genomfört möten med styrelse och VD för Älvsbyns Fastigheter AB och VD i Älvsbyns Kommunföretag AB och styrelseordförande och VD i Älvsbyns Energi AB för att bl.a. diskutera frågor gällande ägarstyrning och intern kontroll.

Granskning av delårsrapport per 2019-08-31

Revisorerna ska, enligt bestämmelserna i kommunallagen, bedöma om resultat i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Bedömningen gäller både de finansiella målen och riktlinjerna för verksamheten. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten och överlämnas till fullmäktige.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

Vår sammanfattande bedömning är att resultatet enligt delårsrapporten är förenligt med det av fullmäktige fastställda finansiella målen med ett undantag. Målet att Älvsbyns Kommunföretag AB genom sina dotterbolag ska lämna en årlig avkastning bedöms inte uppnås då ingen utdelning kommer att ske.

I delårsrapporten saknas redovisning av utfallet per 31 augusti avseende många av verksamhetsmålen. Vi kan därför inte bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade verksamhetsmålen för 2019. Vi rekommenderar att det finns förklaring/analys till varje nyckeltal och prognos så läsaren själv kan skapa sig en egen uppfattning.

Vår granskning av delårsrapporten i övrigt visar att delårsrapporten 2019-08-31 uppfyller kraven i Kommunallagen, kommunala bokförings- och redovisningslagen, god redovisningssed och Rådet för kommunal redovisning, RKR:s rekommendation nr 17 Delårsrapport.

Granskning av årsredovisning 2019

På vårt uppdrag har KPMG genomfört granskning av Älvsbyns kommuns årsredovisning för år 2019. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen, kommunal bokförings- och redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och regioner. Granskningen har också syftat till att ge revisorerna beslutsunderlag för att till fullmäktige lämna en skriftlig bedömning om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Beträffande synpunkter från granskningen hänvisas i första hand till granskningsrapporten. Från granskningen vill vi lyfta fram följande.

Vår bedömning är att årsbokslutet i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och resultat för år 2019. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala bokförings- och redovisningslagen och god redovisningssed.

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska revisorerna bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat i årsbudgeten.

Finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning 2019 har formulerats i strategisk plan 2019-2021. Där finns angivet att fullmäktige i sitt styrkort under ekonomiperspektivet formulerat *åtta* finansiella mål.

Uppföljning av målen kommenteras i årsredovisningen under rubriken "God ekonomisk hushållning". Där anges att fem av målen har uppnåtts, ett mål är undantaget 2019 och att ett mål inte har uppnåtts.

Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i årsredovisningen.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att god ekonomisk hushållning inte uppnås i det finansiella perspektivet då resultatet uppgår till -22,6 mkr.

Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning har formulerats i strategisk plan 2019-2021 inom perspektiven medborgare/kund, tillväxt/utveckling, medarbetare samt ekonomi.

För 2019 har kommunfullmäktige i styrkortet fastställt 13 verksamhetsmässiga mål med bäring på god ekonomisk hushållning. I årsredovisningen anges att av de 13 målen har 7 mål uppnåtts, 2 mål har delvis uppnåtts och 4 mål har inte uppnåtts under 2019.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet för verksamhetsmålen delvis är förenligt med fullmäktiges mål.